

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб

**Основні показники роботи Фонду
гарантування вкладів фізичних осіб з
виведення банків з ринку /
повернення активів**

21.02.2017

Етапи інституційного розвитку системи гарантування вкладів фізичних осіб

1998

- Указ Президента України «Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб – вкладників комерційних банків»

2001

- Закон України «Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб» (мандат «виплатна каса»)

2012

- Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» (мандат «мінімізатор збитків» - розширено повноваження в частині щодо виведення неплатоспроможних банків з ринку шляхом здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації неплатоспроможних банків)

До кінця
2018

- Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони зобов'язує законодавство України до норм права ЄС

Міжнародні стандарти

Директива ЄС 2014/49/ЄС про системи страхування депозитів;

Директива ЄС 2014/59/ЄС, яка встановлює рамкові положення врегулювання кредитних установ та інвестиційних компаній

Основні принципи Міжнародної асоціації страховиків депозитів для ефективних систем страхування депозитів;

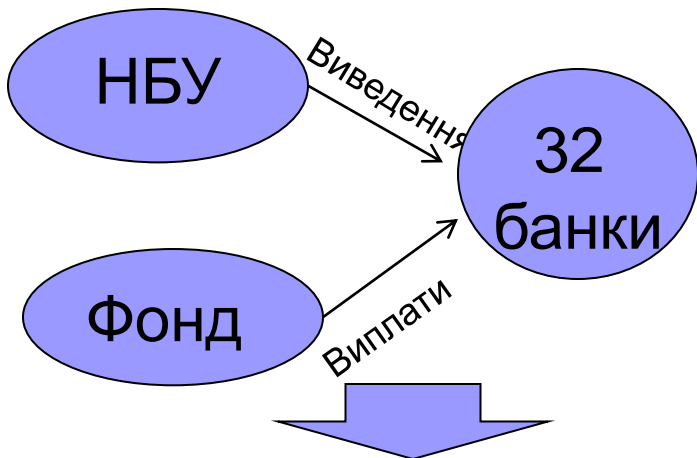
Ключові атрибути ефективних режимів виведення з ринку для фінансових установ (жовтень 2011 р., оновлено - жовтень 2014 р.), затверджені Радою фінансової стабільності

Ключові принципи з виявлення слабих банків та застосування заходів щодо них (липень 2015 року), затверджені Базельським комітетом з банківського нагляду Банку міжнародних розрахунків

інші документи Європарламенту, Єврокомісії, Банку міжнародних розрахунків.

Розвиток національної системи гарантування

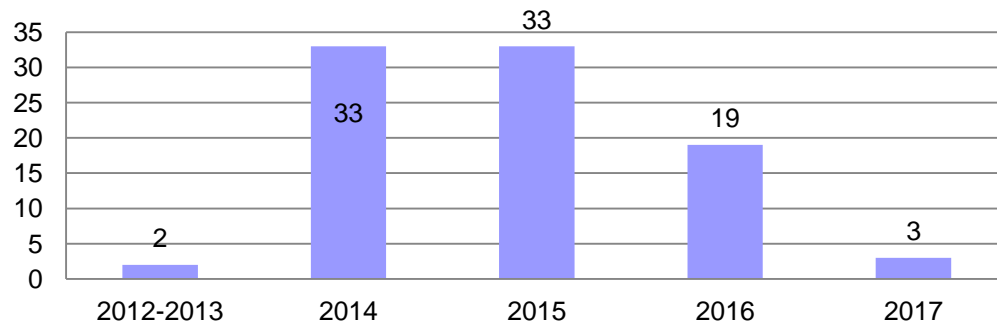
До 2012 року

Сума здійснених виплат: 4,7 млрд.грн.
Кількість осіб: 368, 5 тис.

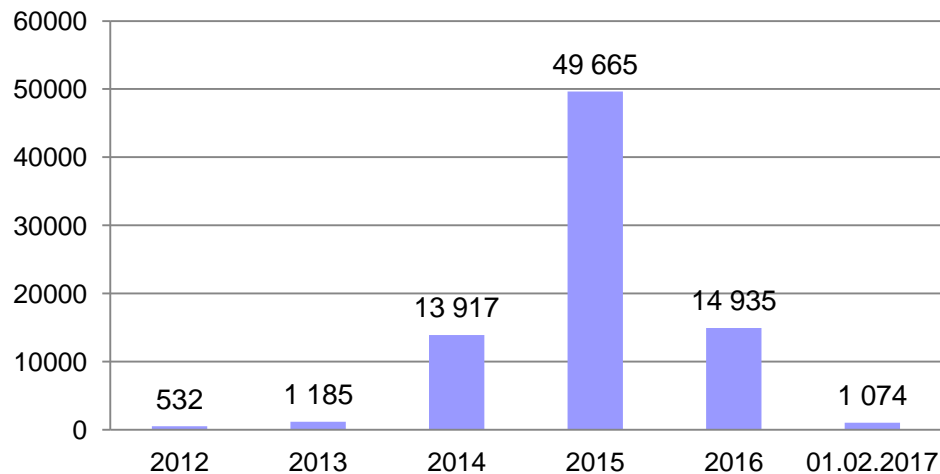
2012 – 2017

Кількість переданих банків (станом на 01.02.2017)

Всього за період передано **90** банків

Сума здійснених виплат, млн. грн. (станом на 01.02.2017)

Сума здійснених виплат: **81,95** млрд. грн.

Стан активів банків, що знаходяться в управлінні Фонду

Балансова вартість активів банків –
482,9 млрд. грн. (88 банків)

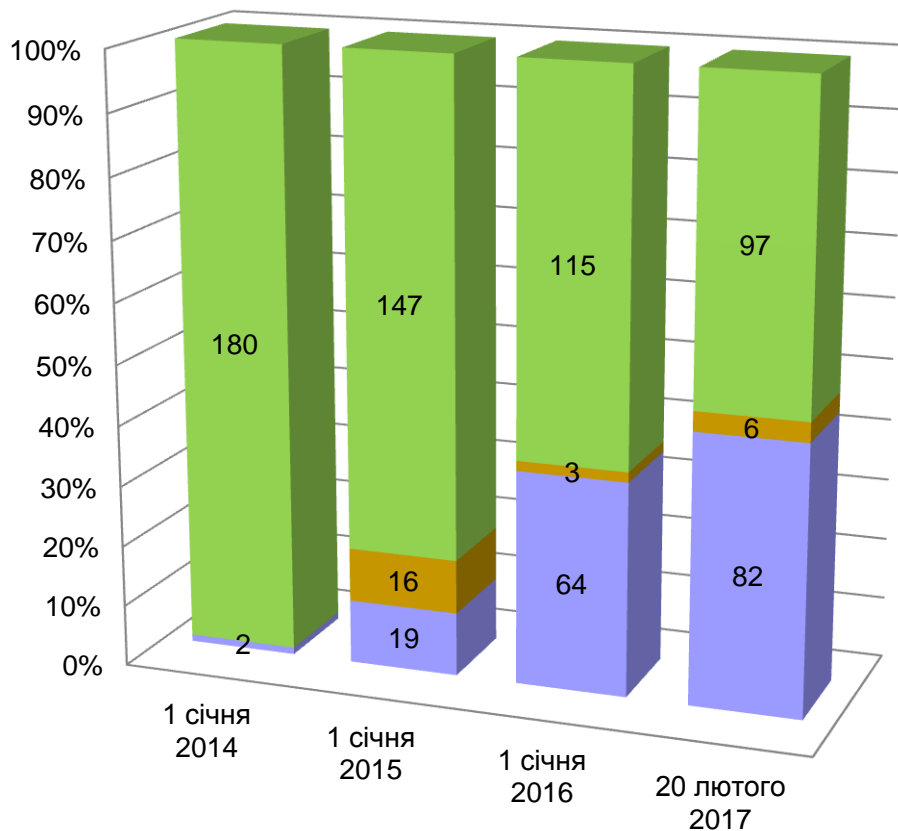
у тому числі балансова вартість активів 75 банків – **445,9 млрд. грн.**, оціночна вартість активів цих банків – **98,1 млрд. грн.**

В середньому співвідношення оціночної вартості активів до їх балансової вартості складає **22%**.

Виклик 1. Значна кількість банків, що виводяться з

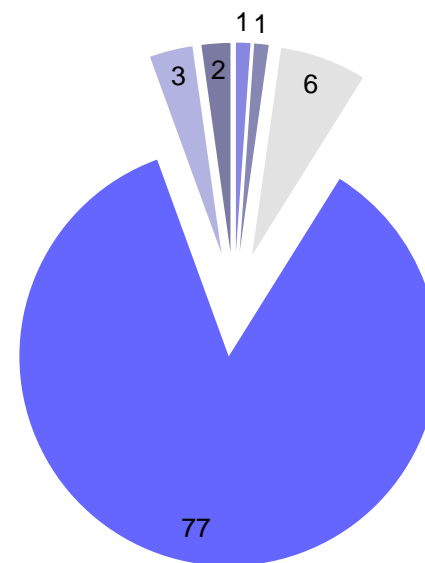
ринку

Динаміка банківської системи в 2014 – на початку 2017

■ Банки в ліквідації ■ Банки з тимчасовою адміністрацією ■ Інші банки

Розподіл банків за способом виведення з ринку (станом на 20.02.2017)

■ Банки, продані інвесторам
 ■ Продані державі
 ■ Тимчасова адміністрація
 ■ Ліквідація
 ■ Передача активів та зобов'язань (з ліквідацією)
 ■ Перехідний банк (з ліквідацією)

Виклик 2. Фінансування Фонду

Фонд здійснює виведення з ринку **88** банків

Фонд протягом 2014 - початку 2017 здійснив виплати відшкодування вкладникам неплатоспроможних банків – **81,95 млрд. грн.**

Заборгованість Фонду перед Державним бюджетом України (за вексями) – **59,6 млрд. грн.**

Відсоткові витрати Фонду (обслуговування боргу) – **85,8 млрд. грн.** (вартість запозичень до **12%** річних)

Виклик 3. Якість активів

1. Тимчасово окупована територія АР Крим та проведення АТО

Лише кредитний портфель позичальників на тимчасово окупованій території АР Крим та в зоні проведення АТО складає **50,4 млрд. грн.** (балансова вартість)

* додатково власна нерухомість банків на тимчасово окупованій території АР Крим та в зоні проведення АТО – більше **160 млн. грн.**

2. Девальвація гривні по відношенню до іноземних валют протягом 2014-2016 років більше, ніж в 3 рази, що призвело до переоцінки валютних активів, при тому, що вартість застави практично не змінилась.

Курсова різниця складає **до 40 млрд. грн.**

Виклик 3. Якість активів

3. Кредити рефінансування НБУ та інші забезпечені вимоги кредиторів (погашаються поза чергою)

- залишок боргу за кредитами НБУ – **55,7 млрд. грн.** (24 банки);
- оціночна вартість застави за кредитами НБУ – **32,5 млрд. грн.** (різниця погашається у 5 чергу);
- оціночна вартість застави за іншими забезпеченими кредиторами – **2,6 млрд. грн.**

Судовий спір по забезпеченим кредиторам Дельта Банку **22,5 млрд. грн.** за договорами, які визнані нікчемними

4. В банках, які вже погасили вимоги Фонду, Фонд здійснює виключно управління та продаж.

Станом на 01.02.2017 кількість таких банків становить **13** (зокрема, Прайм-банк, Грін банк, УББ, ВБР, Преміум, Кредитпромбанк, ТК Кредит, Софіївський, Смартбанк) з активами:

- балансова вартість – **18,7 млрд. грн.**;
- оціночна вартість – **7,7 млрд. грн.**

Додаткові фактори, що впливають на якість активів

1. Станом на 01.02.2017 балансова вартість кредитного портфелю, що складає 80% всіх активів банків, **390,3 млрд. грн.**, з якої **180 млрд. грн.** припадає на **600 осіб**, половина з яких є пов'язаними з такими банками особами.
2. Кредити, заставою за якими виступають «технічні» цінні папери – **37,6 млрд. грн. (9,63%** від загального кредитного портфелю).
3. **Банкротство юридичних осіб.** Всього на **40 млрд. грн.**, у тому числі:
 - **Таврика** – 18 осіб на **4,4 млрд. грн.** (із 5,05 млрд. грн. загального кредитного портфелю юридичних осіб банку, при цьому 97% кредитного портфелю видано фірмам власника банку);
 - **Дельба Банк** – 55 осіб на **11,5 млрд. грн.** (із 40,09 млрд. грн. загального кредитного портфелю юридичних осіб банку);
 - **Форум** – 226 осіб на **5,9 млрд. грн.** (із 10,54 млрд. грн. загального кредитного портфелю юридичних осіб банку);
 - **Фінанси та Кредит** – 73 особи на суму **7,2 млрд. грн.** (із 31,21 млрд. грн. загального кредитного портфелю юридичних осіб банку);
 - **Надра** – 831 особа на суму **8,9 млрд. грн.** (із 10,97 млрд. грн. загального кредитного портфелю юридичних осіб банку).

Додаткові фактори, що впливають на якість активів

4. Виведено кошти **14** неплатоспроможних банків шляхом розміщення на коррахунках в іноземних банках: Meindl Bank AG (Австрія), BANK FRICK AND CO.AG (Ліхтенштейн), East-West United S.A., BANK WINTER & CO.AC – на суму **748,66** млн. дол. США та **76** млн. Євро.

Всього (станом на 01.02.2017) – **22,48** млрд. грн.

5. Виведення коштів шляхом:

відчуження активів банку за заниженою (неринковою) ціною;

виведення майна з-під застави;

переуступки права вимоги за кредитною заборгованістю;

виведення коштів власниками та керівництвом банків через механізм кредитування.

Виклик 4. Рішення судів / виконавча служба

1. Фондом (неплатоспроможними банками) подано **82 475** позовів щодо звернення стягнення на майно позичальників на загальну суму **211,7 млрд. грн.**

2. На виконанні в органах державної виконавчої служби перебуває понад **117 939** виконавчих проваджень, за якими на користь неплатоспроможних банків або банків, що ліквідуються, стягненню підлягають кошти на загальну суму більше **146,5 млрд. грн.**

Виклик 4. Рішення судів / виконавча служба

Судами приймаються рішення, які не відповідають нормам процесуальних кодексів, що створює небезпечні прецеденти та додаткові ризики для Фонду, збільшує навантаження на державний бюджет та завдає збитків:

скасування рішень НБУ та Фонду щодо тимчасової адміністрації та ліквідації ПАТ «УКРІНБАНК», при тому, що Фондом вже виплачено відшкодування на суму 1,8 млрд. грн.;

застосування забезпечення позову у вигляді заборони членам виконавчої дирекції Фонду вчиняти дії щодо направлення пропозиції НБУ про ліквідацію банку (ПАТ «КБ «ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА»);

судове рішення, в результаті якого великий позичальник визнав правомірним зарахування однорідних вимог на майже 500 000 000 грн. та вивів з-під забезпечення майно, яке перебувало в іпотеці банку (ДЕЛЬТА БАНК)

Виклик 5. Ініціювання кримінального розслідування

1. Подано до правоохоронних органів **3835** заяви про вчинення кримінального злочину на загальну суму **295,5 млрд. грн.**, станом на 01.02.2017 тільки **14** справ дійшло до суду, з яких **10** справ розглянуто по суті та у **8** на суму **721,9** млн. грн. винесено обвинувальні вироки.

2. Стан розгляду поданих заяв:

Стан розгляду заяви	Кількість	Частка (%)	Сума (тис грн)	Частка, %	МВС	Прокуратура	СБУ	ДФС	НАБУ
Внесено в ЄРДР, з них	1691	44%	230 156 112	78%	1409	190	11	80	1
<i>Слідство триває</i>	<i>1414</i>	<i>84%</i>	<i>189 615 459</i>	<i>82%</i>	<i>1176</i>	<i>153</i>	<i>9</i>	<i>75</i>	<i>1</i>
<i>Оголошено про підозру</i>	<i>24</i>	<i>1%</i>	<i>22 246 326</i>	<i>10%</i>	<i>8</i>	<i>14</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
<i>Спрямовано до суду</i>	<i>14</i>	<i>1%</i>	<i>102 425</i>	<i>0%</i>	<i>13</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
<i>Закрито провадження</i>	<i>229</i>	<i>14%</i>	<i>17 255 930</i>	<i>7%</i>	<i>204</i>	<i>22</i>	<i>0</i>	<i>3</i>	<i>0</i>
<i>Вирок виправдальний</i>	<i>2</i>	<i>0%</i>	<i>213 981</i>	<i>0%</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Вирок обвинувальний</i>	<i>8</i>	<i>0%</i>	<i>721 990</i>	<i>0%</i>	<i>7</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Відмовлено у внесенні в ЄРДР	1064	28%	10 771 676	4%	1008	40	2	11	3
Внесено в ЖСО	133	3%	2 499 434	1%	118	12	1	2	0
Відповідь не надійшла	947	25%	52 069 873	18%	749	143	12	40	3
Всього	3 835	100%	295 497 095		3 284	385	26	133	7

Виклик 6. Пов'язані особи

1. Подано до правоохоронних органів **403** заяви до власників та ТОПів неплатоспроможних банків на загальну суму **184,32 млрд. грн.**, у тому числі за статтею 218¹ ККУ (доведення до неплатоспроможності) - **71** заява на загальну суму **90,2 млрд. грн.**

2. До власників банків подано **7** цивільних позовів до суду на суму **13,4 млрд. грн.**

Фонд програє у судах зазначені позови, проблеми з доказовою базою, доведення вини, неправомірності дій та завдання збитків особами.

Основні підстави у відмові Фонду гарантування в задоволенні позовних вимог:

- не доведено наявності в діях відповідача всіх елементів складу цивільного правопорушення (протиправної поведінки, збитків, причинного зв'язку між протиправною поведінкою та збитками, вини), які могли призвести до настання негативних фінансово-економічних наслідків для та його неплатоспроможності (не доведено вини акціонера);

- відмова відповідача, як акціонера банку, придбати акції додаткового випуску згідно положень ст. 27 Закону України “Про акціонерні товариства” не можна вважати неправомірною бездіяльністю, що призвела до неплатоспроможності банку, оскільки придбання акцій додаткової емісії цінних паперів товариства є переважним правом, а не обов'язком акціонера цього товариства (банк «Меркурій»)

- чинним законодавством не передбачена автоматична відповідальність власників істотної участі за зобов'язаннями банку у випадку визнання його неплатоспроможним;

- визначення конкретної суми збитків можливе після продажу активів.

Дякую за увагу!